

Innlegg sendes Fiskeribladet Fiskaren
E-post: redaksjonen@fbfi.no
Telefaks: 55 21 33 01
Adresse: Sandbrogaten 5-7, 5003 Bergen

Hovedinnlegg/kronikk: Maksimalt 5.000 tegn (ca. 750 ord).
 Underinnlegg/replik: Maksimalt 1.500 tegn (ca. 250 ord).
 Fiskeribladet Fiskaren forbeholder seg retten til å forkorte alle innlegg som mottas. Likeledes forbeholder vi oss retten til å lagre innlegg i

elektronisk form, samt publisere dem på internettet. Innlegg honoreres ikke. Bidragsyttere oppfordres til å sende innleggene med epost til redaksjonen@fbfi.no
 Vi tar også i mot lagringsmedia av alle typer.

Claire W. Armstrong og Margrethe Aanesen ved Norges fiskerihøgskole står bak denne kronikken om forskning på verdier knyttet til kaldtvannskoraller.

Nemo-effekten og koraller

Innlegg
KRONIKK

Bryr den norske befolkningen seg om dyphavet og de organismer som lever der selv om vi ikke har noen direkte nytte av dem? Er vi villig til å ofre økonomisk aktivitet som fiskeri og oljevirksomhet for beskytte miljøet i dyphavet? Vår studie sier ja.

I Norge har fiskere visst om korallene i dyphavet i uminnelige tider, fordi de har fått dem i fiskeredskapen. Også havforskerne har kjent til korallene langs norskekysten i mer enn hundre år. Den norske befolkningen har derimot begrenset kunnskap om hva som befinner seg i dyphavet utenfor kysten vår. Vi kjenner til fisk som vi fanger og spiser, og vi kjenner til tropiske koraller. Dette er goder som er verdifulle for oss fordi de skaffer oss mat og opplevelser. Derfor er vi villige til å betale for dem. Men er vi villige til å betale for å verne de norske kaldtvannskorallene, som er organismer i dyphavet som vi selv antakelig aldri vil få oppleve?

Annerledes Nemo-effekt

I 2003 slapp Pixar en animasjonsfilm med tittel «Finding Nemo», som handlet om en klovnefisk-pappa sin dramatiske jakt på avkommet, Nemo, som ble fanget for å bli solgt som akvariefisk. Mange håpet kanskje at filmen skulle vekke barns interesse for å ta vare på fiskene i havet og la dem være i fred der. I stedet økte visstnok etterspørsele etter klovnefisk til private akvarier dramatisk, noe som førte til bekymring for de ville fiskebestandene som en del av disse fiskene ble hentet fra.

Nå, mer enn ti år etter Nemo-filmen mener vi å ha observert en noe annenledes Nemo-effekt. Nemlig at vi bryr oss om både fisken i havet og om levekårene til fisken. Det betyr at vi bryr oss om kaldtvannskorallrev langs norskekysten og er villige til å betale for vern

Margrethe Aanesen arbeider ved Norges fiskerihøgskole, UiT – Norges Arktiske Universitet.

Claire W. Armstrong arbeider ved Norges fiskerihøgskole, UiT – Norges Arktiske Universitet.

av disse dersom de gir gode oppvekstvilkår for fisk.

Verdens største levende organismer

Kaldtvannskorall er dyr som finnes på havbunnen langs størstedelen av norskekysten. Noen av dem danner rev og de eldste revene er anslått til å være opptil 9000 år gamle. Forskning har vist at kaldtvannskorallrev er såkalte «hotspots», med høyt biologisk mangfold og produksjon. Både fiskere og forskere har lenge vært klar over kaldtvannskorallene langs norskekysten, men det var først i forbindelse med oljeleting på 1980-tallet at man har blitt kjent med hvor utbredt kaldtvannskorallen er langs kysten vår og hvor store rev vi finner her. Verdens største kjente kaldtvannskorallrev, Røstrevet, er for eksempel 35 km langt og 3 km bredt, og revene kan bli flere meter høye. Dette gjør dem til verdens største levende organismer.

Etter at det ble kjent at korallrevene våre gjennom årtier har blitt knust av bunntål, fikk Norge sitt første verneområde for korallrev på Sula i 1999. Siden den gang er lovverket utformet slik at alle kjente korallrev er beskyttet mot bunntåling. Forskerne peker imidlertid på at andre trusler som rørløsing, slam fra olje- og gruvevirksomhet, klimaendringer og havforsuring fortsatt truer korallene.

VAKRE OG NYTTIGE: Kaldtvannskorall er dyr som finnes på havbunnen langs størstedelen av norskekysten. Her ser vi nærbilde av koraller tatt på Sula.
 ARKIVFOTO: PÅL B. MORTENSEN/HAVFORSKNINGSINSTITUTTET

” Det folk var spesielt opptatt av var om korallene var viktig for oppvekstvilkårene for fisk. I så fall var de villig til å betale veldig mye for å bevare korallrevene

400 intervjuer

I et prosjekt finansiert av Norges forskningsråd har forskere fra Universitetene i Tromsø, Ås, Stirling i Skottland og Galway i Irland, reist rundt i landet og informert om kaldtvannskorallene langs norskekysten. Vi spurte samtidig folk hva de mener om et utvidet vern av kaldtvannskoraller, et vern som potensielt vil kunne legge begrensninger på aktiviteten til deler av fiskeriene og oljenæringa, og om folk er villige til å betale for at myndighetene skal iverksette slikt utvidet vern. Til sammen intervjuet

BFBI 23. februar 2009

vi 400 personer spredt over hele landet. Det vi fant var at folk var villige å forsake både fiskerier og, i enda større grad, oljevirksomhet, for å beskytte kaldtvannskorallene. Det folk var spesielt opptatt av var om korallene var viktig for oppvekstvilkårene for fisk. I så fall var de villig til å betale veldig mye for å bevare korallrevene. Dette var ikke først og fremst fordi de ønsket store fiskebestander og dermed gode forhold for fiskeriene våre. Nei, det som var viktig var at fisken har gode oppvekst- og levekår, med andre ord god fiskevelferd! Folk bryr seg ikke bare om Nemo, men de vil også at havet skal være et godt sted for Nemo å leve.

Krever fin balansegang

Disse resultatene er viktige signal til næringene som utnytter havområdene våre. Det er ikke gitt at befolkningen vil fortsette å akseptere aktiviteter som kan skade organismer i dyphavet, men at de heller ønsker en mer

skånsom utnyttelse av de marine ressursene våre.

Resultatene er også viktig informasjon til de som forvalter havområdene våre. Folk bryr seg ikke bare om de materielle verdiene vi finner i havet fordi det gir oss mat og inntekter. Vi er også opptatt av at livet i havet har gode levekår. Dersom forvaltningen ikke tar hensyn til slike ikke-materielle verdier, også kalt eksistensverdier, så er den ikke en representant for alle interessene som er knyttet til havområdene. Da tjener de først og fremst dem som bruker havet til næringsaktiviteter, noe som kan gå på bekostning av befolkningens ønske om å ta vare på det biologiske mangfoldet i havet.

Det at den norske befolkningen så klart gir uttrykk for eksistensverdier for marine organismer krever en fin balansegang av myndighetene som forvalter havområdene våre mellom næringsaktivitet og vern, slik at den næringsaktiviteten som tillates blir bærekraftig.